

POKYNY K ŠTRUKTÚRE ZÁVEREČNÝCH PRÁC

Katedra všeobecnej a aplikovanej etiky FF UKF v Nitre

Záverečné práce študentov a študentiek Katedry všeobecnej a aplikovanej etiky FF UKF v Nitre sa spravidla rozčleňujú na: teoretické, empirické a aplikačné:

I. TEORETICKÉ PRÁCE

Záverečné práce, ktoré majú teoretický charakter, možno začleniť do dvoch základných kategórií: 1. **Interpretačné práce** a 2. **Systematické práce**.

Z metodologického hľadiska sa obidve kategórie prác čiastočne prekrývajú, výraznejší rozdiel je vo vymedzení ich predmetu. Interpretačné práce sú zamerané na interpretáciu konkrétnych textov významných predstaviteľov a predstaviteľiek dejín etiky. Systematické práce sa zameriavajú na systematickú analýzu nejakej eticky významnej témy či problematiky. Do tejto kategórie možno zaradiť práce z oblasti všeobecnej etiky, aplikovanej etiky, etickej výchovy.

a) Interpretačné práce

Interpretačné práce majú takúto rámcovú štruktúru:

1 Ciele a metódy práce

1.1 Ciele práce

V 1.1 musí byť jasne a precízne charakterizovaný hlavný cieľ práce, ako aj čiastkové ciele, ktoré podporujú dosiahnutie hlavného cieľa. Tu sa treba vyvarovať príliš širokého charakterizovania cieľov práce, ktoré v dôsledku toho nemôžu byť splnené.

1.2 Metódy práce a metodologický postup

V 1.2 treba explicitne uviesť a charakterizovať používané metódy. Metodologické požiadavky na interpretačné práce možno zhrnúť pomocou nasledujúcich základných téz:

a) Prvou metodologickou požiadavkou je špecifikácia predmetu interpretačných prác. Predmetom je nejaký eticky významný text (monografia, vedecký článok), ktorý je podrobený interpretatívnej analýze z hľadiska jasne ohraničenej témy, resp. problematiky. To kladie určité nároky na voľbu textu, ktorý bude predmetom analýzy.

(Príkladom interpretačných prác sú témy typu: Aristotelovo chápanie priateľstva, John Locke píše o tolerancii, Pojem slobody u J.S.Milla, Zmysel života v podaní Viktora Frankla, Rawlsova koncepcia spravodlivosti. Interpretačnými prácami v tomto zmysle nie sú práce typu: Chápanie cností v antickej etike, Liberálne chápanie slobody, Fenomén tolerancie v podmienkach moderných pluralitných spoločností.)

b) Príslušný text je potrebné interpretovať z jeho vnútorných predpokladov a z jeho vlastného kontextu, čo kladie osobitné nároky na dôkladné štúdium primárnych prameňov.

c) Rozlišovanie medzi prácou s primárnym zdrojom (napríklad Aristotelova Etika Nikomachova) a so sekundárnou literatúrou (relevantné práce o Aristotelovej etike).

d) Rekonštrukcia argumentov obsiahnutých v rozoberanom texte (jasná identifikácia premís a záverov argumentácie)

e) Evaluácia zrekonštruovaných argumentov (otázka pravdivosti resp. presvedčivosti premís, konzistentnosť argumentov, doplnenie chýbajúcich prvkov v argumentácii).

2 an: Ďalšie kapitoly (názov ďalších kapitol a podkapitol bude modifikovaný podľa témy práce)

Tie budú obsahovo štrukturované v závislosti od konkrétne vymedzeného predmetu interpretačnej práce a stanovenej logickej postupnosti analýzy jednotlivých okruhov problémov.

b) Systematické práce

Systematické práce majú takúto rámcovú štruktúru:

1 Ciele a metódy práce

1.1 Ciele práce

V 1.1 musí byť jasne a precízne charakterizovaný hlavný cieľ práce, ako aj čiastkové ciele, ktoré podporujú dosiahnutie hlavného cieľa. Tu sa treba vyvarovať príliš širokého charakterizovania cieľov práce, ktoré v dôsledku toho nemôžu byť splnené.

1.2 Metódy práce a metodologický postup

V 1.2 treba explicitne uviesť a charakterizovať používané metódy. Metodologické požiadavky na systematické práce možno zhrnúť pomocou nasledujúcich základných téz:

- a) Prvou metodologickou požiadavkou je jasné ohraničenie a zadefinovanie predmetu teoretickej analýzy.*
- b) Charakterizovanie analyticky vyčlenených aspektov, z hľadiska ktorých bude daný predmet podrobený skúmaniu. Tu treba jasne uviesť, že práca sa obmedzuje na analýzu takých a takých konkrétnych aspektov danej problematiky.*
- c) Pomenovanie základnej teoreticko-metodologickej perspektívy, z ktorej bude študent/študentka pristupovať k rozoberaniu danej problematiky v celej svojej práci. Zmyslom tejto požiadavky je aj to, aby sa študenti/študentky vo svojich záverečných prácach vyvarovali eklektického preberania argumentov, ktoré majú svoje domovské miesto v odlišných alebo aj navzájom nezlučiteľných teoretických pozíciách.*
- d) Zdôvodnenie logického rozvrhnutia skúmania a výkladu v rámci celej práce a vo vzťahu k jasne ohraničenému predmetu skúmania ako aj vo vzťahu k naplneniu stanovených cieľov práce.*
- e) Práca má byť napísaná argumentatívnym štýlom, t.j. základné tézy práce treba argumentačne zdôvodniť.*
- f) Kritické vyrovnanie sa s konkurenčnými pozíciami iných autorov/autoriek, ktorí/é sa zaoberajú predmetnou problematikou, z pohľadu zvolenej základnej teoreticko-metodologickej perspektívy skúmania. Tu ide o preukázanie schopnosti kritizovať zo zvolenej teoreticko-metodologickej perspektívy argumentáciu týchto iných autorov/autoriek a obhajovať vlastnú pozíciu voči ich námietkam a protiargumentom.*
- g) Systematické práce z oblasti etiky a etickej výchovy môžu mať aj komparatívny charakter. V práci sa budú porovnávať rôzne pozície, prístupy a navzájom si konkurujúce argumentácie vo vzťahu k problematike riešenej v záverečnej práci. Na rozdiel od toho, čo sa uvádza pod písmenami c) a f), ide v tomto prípade o komparáciu rôznych vedeckých prístupov, teoretických pozícií alebo filozofických paradigiem (napríklad liberalizmu a konzervativizmu), ktoré prinášajú odlišné pohľady na predmetnú problematiku.*

2 an: Ďalšie kapitoly (názov ďalších kapitol a podkapitol bude modifikovaný podľa témy práce)

Tie budú obsahovo štruktúrované v závislosti od konkrétne vymedzeného predmetu systematickej práce a stanovenej logickej postupnosti analýzy jednotlivých okruhov problémov.

II. EMPIRICKÉ PRÁCE

Empirické práce majú takúto rámcovú štruktúru:

1 Ciele a metódy práce¹

1.1 Cieľ výskumu² a výskumné otázky (príp. formulácia hypotéz)

Cieľ: Formuluje sa hlavný cieľ výskumu

Prieskumné otázky: Cieľ sa konkretizuje do podrobnejších výskumných otázok.

Formulácia hypotéz: Stanovia sa hypotézy – ak je výskum verifikačný.

Špecifikácia premenných vo výskume: Opisuje sa, ktoré premenné je potrebné skúmať (operacionalizácia premenných).

1.2 Metódy práce a metodologický postup

1.2.1 Metódy zberu dát

V tejto časti sa uvádza charakteristika aj zdôvodnenie výberu metód zberu dát. Táto podkapitola obsahuje aj opis konkrétnej použitej metodiky (napr. dotazníka – opis štruktúry, typu a zamerania otázok a pod.). Treba uviesť, ako boli údaje zbierané (skupinovo, elektronicky a i., kde a pod.) a zhodnotiť silné a slabé stránky metód.

1.2.2 Metódy vyhodnotenia výsledkov

V rámci tejto podkapitoly sa charakterizuje matematicko-štatistické spracovanie údajov a/alebo kvalitatívne spracovanie. Uvádza sa aj opis a zdôvodnenie týchto metód. Tzv. druhostupňová štatistika (testy na zisťovanie štatistickej významnosti rozdielov, korelácie a i.) je prácach s kvantitatívnym empirickým výskumom nevyhnutná.

1.2.3 Výber a charakteristika výskumného súboru

Opis spôsobu výberu súboru, jeho zdôvodnenie a charakteristika.

1.2.4 Časový harmonogram práce

Opis postupu, ako bol výskum realizovaný s časovým harmonogramom jednotlivých etáp výskumného procesu.

2 Súčasný stav riešenej problematiky

Táto kapitola je tzv. teoretická časť práce. V prípade empirického typu záverečných prác tvorí teoretická časť podklad pre výskum, je zameraná na zmapovanie súčasného stavu riešenej problematiky. Člení sa na podkapitoly podľa zamerania práce.

2.1.... (podkapitoly podľa konkrétneho zamerania práce)

2.2.... atď.

3 Výskum (modifikácia názvu kapitoly podľa témy práce, napr. „Výskum morálnych konštrukcií manželstva“)

3.1 Analýza výsledkov výskumu

Opis výsledkov kvalitatívneho výskumu alebo v kvantitatívnom výskume pomocou tabuliek, grafov sa opisujú získané výsledky. Ku každej tabuľke, grafu musí byť vždy opis, analýza výsledkov.

3.2 Zhrnutie výsledkov výskumu

Zhrnutie hlavných zistení vzhľadom k cieľu a výskumným otázkam.

3.3 Diskusia

V diskusii sa komentujú a interpretujú hlavné výskumné zistenia v konfrontácii s výsledkami iných autorov/autoriek. Formulujú sa silné a slabé stránky práce a otvorene otázky, ktoré vyplynuli z výsledkov výskumu a i.

3.4 Návrhy a odporúčania pre prax

Dôsledky, ktoré vyplývajú z konkrétnych výsledkov výskumu vzhľadom k odboru štúdia (resp. konkrétnemu študijnému programu), príp. sa formulujú celkové odporúčania pre prax aj v prepojení s teoretickými východiskami práce.

¹ V prípade kvalitatívneho výskumu obsah tejto aj výsledkovej časti zodpovedá tomuto typu výskumu.

² V prípade realizácie prieskumu v záverečnej práci treba používať pojem „prieskum“.

III. APLIKAČNÉ PRÁCE

Aplikačné práce majú takúto rámcovú štruktúru:

1 Ciele a metódy práce

Súčasťou kapitoly je jasné a konkrétne vymedzenie témy práce s riešením aktuálneho problému, ktorý korešponduje s názvom témy. Obsahuje konkretizáciu cieľa so špecifickým zameraním na hlavnú teoretickú a aplikačnú líniu témy s poukázaním aj na vedľajšie a doplnkové atribúty, ktoré sú dôležité pre autentické spracovanie skúmanej témy.

1.1 Ciele práce

Táto časť obsahuje precízne formulovaný cieľ práce, ktorý charakterizuje predmet riešenia skúmanej témy. Konkrétne je uvedený hlavný cieľ práce, ako aj čiastkové ciele, ktoré zodpovedajú teoretickej a aplikačnej stratégii spracovanej témy. Samostatne je vymedzený teoretický cieľ a aplikačný cieľ práce.

1.2 Metódy práce a metodologický postup

Aplikačný typ práce sa opiera o teoretický základ a k tomu je potrebné rešpektovať metodológiu vo vzájomnom prepojení teórie a aplikačnej praxe. Použité metódy a konzistentne rozpracovaný metodologický postup obsahuje predmet skúmania témy, zvolené metodické postupy, použité metódy a techniky, vrátane zdôvodnenia výberu metód a ich charakteristiky. Do tejto podkapitoly patrí aj časový harmonogram práce.

2 Súčasný stav riešenej problematiky

Táto kapitola je tzv. teoretická časť práce. Kapitola reflektuje na teoretické súvislosti témy, aktuálne poznatky a východiská skúmanej témy a prihliada na prepojenie teórie s aplikačnou praxou. Tvorba teoretickej časti práce podlieha časovej postupnosti v rámci identifikovania vymedzeného problému a súvisí s hlbavým a precíznym štúdiom domácej a zahraničnej literatúry. Jednotlivé podkapitoly teoretickej časti práce sú nazvané podľa profilovanej témy a umožňujú tvorivú invenciu študentov/študentiek.

3 Aplikačná časť práce (modifikácia názvu kapitoly podľa témy práce)

Zmyslom aplikačnej časti je vytvorenie praxeologického alebo iného aplikačného výstupu práce do konkrétnej oblasti praxe. V prípade prác z oblasti etickej výchovy môže ísť o koncepčné spracovanie výstupu do etickej a pedagogickej praxe v podobe učebnice, cvičebnice, metodiky nácviku, sústavy myšlienkových cvičení. Ide o kombináciu tvorivých výstupov v interdisciplinárnom prieniku s etikou a etickou výchovou. V rámci etickej výchovy je vhodné zamerať sa aj na tieto aplikačné oblasti: inovácia školského vzdelávacieho programu, aktualizácia učebných osnov, metodická príručka na jednotlivé témy etickej výchovy, metodika rozvíjania medziľudských vzťahov, koncepcia štruktúry vyučovacej hodiny, spracovanie metodiky na podporu kritického myslenia, inovácie vo vzdelávacom systéme a i. V prípade prác z oblasti aplikovanej etiky ide o koncepčné spracovanie výstupu do vybranej oblasti praxe aplikovanej etiky, ako napríklad návrh etického kódexu pre vybranú profesiu, podnik alebo organizáciu, realizácia etického a sociálneho auditu vo vybranej organizácii, návrh na zefektívnenie firemnej kultúry vybraného podniku, aplikácia procesov inštitucionalizácie etiky a i. Komplexne spracovaný aplikačný výstup sa nevyhnutne opiera o teoretické východiská práce a preto aj v aplikačnej časti práce musí byť spracovaný kľúčový obsahový fundament skúmanej témy a jej aplikácie v podobe konkrétneho tvorivého diela. Jednotlivé podkapitoly aplikačnej časti práce sú tvorivo nazvané na základe riešenej témy, podobne ako to je aj v teoretickej časti práce.